

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

10 V. fuerit conuenienti loco passus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

Hom. 20. in Ioan. a meo. 1. tom. 3. id est, azymi panes: quos oportebat comedi a mundis. Vnde A Chrysostomus ibidem aliam expositionem ponit, quod pascha potest accipi pro toto festo Iudaeorum, quod septem diebus agebatur.

Lib. 3. ca. 13. non procul a prin. 10. 4. Ad secundum dicendum, quod sicut Augustinus dicit in lib. de consensu Evangelistarum, hora erat quasi sexta cum traditus est Dominus crucifigendus a Pilato, ut Ioannes dicit. Non enim erat plene sexta, sed quasi sexta, id est, peracta quinta, & aliquid etiam de sexta esse ceperat, donec completa sexta, Christo pendente in cruce, tenebra fierent. Intelligitur autem fuisse hora tertia, cum clamauerunt Iudaei ut Dominus crucifigeretur, & veracissime demonstratur, tunc eos crucifixisse quando clamauerunt. Ergo ne quisquam cogitationem tanti criminis auersus a Iudaeis in milites conuerteret, erat, inquit, hora tertia, & crucifixerunt eum, ut illi eum potius crucifixisse inueniantur, qui hora tertia, ut crucifigeretur, clamauerunt. Quamquam non desunt, qui per parasceuem, quam Ioannes commemorat, dicens: Erat parasceue hora quasi sexta, horam diei tertiam velint intelligi. Parasceue quippe interpretatur preparatio. Verum autem pascha quod in passione Domini celebratur, inceptit preparari ab hora noctis nona, quando scilicet omnes principes Sacerdotum dixerunt: Reus est mortis. Ab illa ergo noctis hora, usque ad Christi crucifixionem, occurrit hora parasceue sexta, secundum Ioannem, & hora diei tertia secundum Marcum. Quidam autem dicunt, quod haec diuersitas ex peccato scriptoris apud Graecos contingit: nam figura, quibus tria & sex representantur, satis sunt propinqua apud eos.

In lib. qu. ex nou. Testa. quaest. 55. in prin. tom. 4. inter opera Auguſt. Ad tertium dicendum, quod sicut dicitur in lib. de Quaest. 55. in prin. tom. 4. inter opera Auguſt. fionibus vet. & noui testamenti, tunc voluit Dominus passionem suam mundum redimere, & reformare, quando eum creauerat, id est, in equinoctio. Et tunc dies super noctem increuit: quia per passionem Saluatoris a tenebris ad lucem perducimur. Et quia perfecta illuminatio erit in secundo aduentu Christi: ideo tempus secundi aduentus aetatis comparatur. Matth. 24. ubi dicitur: Cum ramus eius iam tener fuerit, & folia nata, scitis quia prope est aestas: ita & vos cum videritis haec omnia, scitote quia prope est, & inanius: Et tunc etiam erit maxima Christi exultatio.

Ad quartum dicendum, quod CHRISTVS in iuuenili aetate pati voluit, propter tria. Primo quidem, ut ex hoc magis suam dilectionem commendaret, quod vitam suam pro nobis dedit, quando erat in perfectissimo statu. Secundo, quia non conueniebat, ut in eo appareret nutrita diminutio, sicut nec morbus, ut supra dictum est. Tertio, ut in iuuenili aetate moriens & resurgens, futuram insurgentium qualitatem in seipso premonstraret. Vnde dicitur Ephes. quarto. Donec occurramus omnes in unitatem fidei, & agnitionis filij Dei in vnum perfectum, in mensuram aetatis plenitudinis Christi.

Materia huius articuli latissima est, & integram disputationem, ac plures quaestiones requirit, & comprehendit non solum crucifixionem, sed totam passionem Christi a principio eius usque ad finem, & ideo infra commodiori loco postquam de Christi morte dixerimus, propriam de hac materia disputationem instituemus.

ARTICVLVS X.

Vtrum Christus fuerit conuenienti loco passus.

Ad decimum proceditur. Videtur, quod non conuenienti loco Christus passus fuerit. Christus enim passus est, secundum carnem humanam, quae quidem concepta fuit ex Virgine in Nazareth, & nata in Bethleem.

Ergo videtur, quod non in Ierusalem, sed in Nazareth vel in Bethleem pati debuerit.

2. Præterea, veritas debet respondere figura. Sed passio Christi figurabatur per sacrificia veteris legis. Sed huiusmodi sacrificia offerebantur in templo. Ergo videtur, quod Christus in templo pati debuerit, & non extra portam ciuitatis.

3. Præterea, Medicina debet morbo respondere. Sed passio Christi fuit medicina contra peccatum Ada. Adam autem non fuit sepultus in Ierusalem, sed in Hebron, dicitur enim Ioseph decimo quarto. Nomen Hebron ante vocabatur Caria-tarbe: Adam maximus ibi inter Enacim situs est. Ergo videtur, quod Christus in Hebron, & non in Ierusalem pati debuerit.

Sed contra est, quod dicitur Luca 13. Non capit prophetam perire extra Ierusalem. Sed Christus fuit propheta. Conuenienter ergo passus est in Ierusalem.

Respondeo dicendum, quod sicut dicitur in lib. 83. quaest. 1. Omnia proprijs locis & temporibus gessit Saluator: quia sicut omnia tempora sunt in manu eius, ita etiam omnia loca. Et ideo sicut conuenienti tempore Christus passus est, ita etiam conuenienti loco.

Ad primum ergo dicendum, quod Christus conuenientissime in Ierusalem passus est. Primo quidem: quia Ierusalem erat locus a Deo electus, ad sacrificia sibi offerenda. Quae quidem figuralia sacrificia figurabant Christi passionem, quod est verum sacrificium, secundum illud Ephes. quinto.

Tradidit semetipsum hostiam & oblationem in odorem suauitatis. Vnde Beda dicit in quadam homilia, quod appropinquante hora passionis, Dominus appropinquare voluit loco passionis, scilicet in Ierusalem, quo peruenit ante sex dies Pascha, sicut agnus Paschalis ante sex dies Pascha, id est, decima luna secundum praeceptum legis ad locum immolationis ducebatur. Secundo, quia virtus passionis eius ad totum mundum diffundenda erat, in medio terra habitabilis pati voluit, id est, in Ierusalem. Vnde dicitur Psalm. septuagesimo tertio. Deus autem Rex noster, ante saecula operatus est salutem in medio terra, id est, in Ierusalem: quae dicitur esse umbilicus terra. Tertio, quia hoc maxime conueniebat humilitati eius: ut scilicet, sicut turpissimum genus mortis elegit, ita etiam ad eius humilitatem pertinuit, quod in loco tam celebri confectionem pati non recusat. Vnde Leo Papa dicit in quadam sermone Epiphaniae. Qui serui susceperat formam, Bethlehem praelegit nasciuitari, Ierusalem passioni. Quarto, ut ostenderet a principibus populi Iudeorum, exortam esse iniquitatem occidendi ipsum: & ideo in Ierusalem, ubi principes morabantur, voluit pati. Vnde dicitur Actuum quarto. Conuenerunt in ista ciuitate aduersus sanctum puerum tuum Iesum, quem vnxiſti. Herodes & Pontius Pilatus cum Gentibus & populo Israel.

Ad secundum dicendum, quod Christus non in templo, aut in ciuitate, sed extra portam passus est propter tria. Primo quidem, ut veritas responderet figura: nam vitulus, & bircus, qui sollemnissimo sacrificio, ad expiationem totius multitudinis offerebantur, extra castra comburebantur, ut praecipitur Leuit. decimo sexto. Vnde dicitur Hebraeorum decimo tertio. Quorum animalium infertur sanguis pro peccato in Sancta per Pontificem, horum corpora cremantur extra castra, propter quod & Iesus, ut sanctificaret per suum sanguinem populum, extra portam passus est. Secundo, ut per hoc daret nobis exemplum exeundi a mundana conuersatione. Vnde ibidem subditur. Exeamus igitur ad eum, extra castra, improprium eius portantes. Tertio, ut Chrysostomus in sermone de passione, dicit. Noluit Dominus pati sub tederna die, non in templo Iudaico, ne Iudaei subtraherent sacrificium salutare, ne putares pro illa tantum plebe oblatum. Et ideo foras ciuitatem, foras muros, ut scias sacrificium esse commune, quod totius terra est oblatio, quod commune est purificatio.

355.
Supra qu. 35.
art. 7. ad 1.
Einf. q. 83.
art. 2. ad 1.
Top. 60. ca.
18. col. 2.

Aug. in li. q. ex nou. Test. q. 55. in prin. tom. 4.

Hom. in Do- minica Palmarum in princ. quere eam in homilario totius anni.

In ser. 1. ante medium.

Super illud
Matth. 27.
Et venerunt
in locum qui
dicitur Gol-
gotha. 9.

Ad tertium dicendum, quod (sicut Hieronymus dicit, su-
per Matthæum) quidam exposuit Caluaria locum, in quo
sepultus est Adam, & ideo sic appellatum: quia ibi antiqui
hominis sit conditum caput. Favorabilis interpretatio, &
mulcens aurem populi, nec tamen vera. Extra urbem enim,
& foras portam, loca sunt in quibus truncantur capita da-
mnatorum, & Caluaria, id est, decollatorum sumptere no-
men. Propterea autem ibi crucifixus est Iesus, ubi prius erat a-
rea damnatorum, ut ibi erigerentur vexilla Martyrj. Adam
vero sepultum iuxta Hebron, & Arbec, in Iesu filij Naue vo-
luntate legimus. Magis autem Iesus crucifigendus erat in lo-
co communi damnatorum, quam iuxta sepulchrum Adæ, ut
ostenderetur quod crux Christi, non solum erat in remedium
contra peccatum personale ipsius Adæ, sed etiam contra pecca-
tum totius mundi.

COMMENTARIUS.

Act. 1. 64.

Prima generalis assertio D. Thomæ est Christum
esse convenienti loco passum. Quam fundat in
ratione generali, scilicet, quia omnes circumstantiæ
passionis Christi fuerunt speciali Dei providentia
definitæ, ac ordinatæ, iuxta illud Actuum 2. Hunc
definito consilio, & presentia Dei traditum per manus
iniquorum affigentes interemisistis, & cap. 4. Conuenerunt
in ciuitate ista aduersus sanctum puerum tuum Iesum fa-
cere, quæ manus tuæ, & consilium tuum decreuerunt fieri.
Circa quam rationem, quoniam D. Thomas in his
articulis sæpè illam repetit, obseruandum est in pas-
sione Christi considerari posse actionem Iudæo-
rum, quæ cum mala sit, non fuit definita à Deo ab-
soluta, & efficaci voluntate: sed solum permessa. Po-
test item considerari passio Christi, quæ bona est, &
hæc fuit à Deo voluntate absoluta præordinata, sic-
ut etiam ab ipso Christo fuit absoluta voluntate a-
mata. Quoniam verò passio hæc ab illa actione ne-
cessariò pendebat, est ulterius considerandum, De-
um prius ratione, nostro modo intelligendi, quam
in æterno consilio præordinaret hanc passionem,
præuidisse quid Iudæi facturi essent in Christum, si
illis permitteret suo arbitrio & voluntate uti, quæ
præscientia supposita Deus ordinauit Christum tali
tempore, & loco nasci, prædicare, & alia opera face-
re, simulque voluit permittere Iudæos ea facere,
quæ facturos ipse præuiderat, si permitterentur, &
runcetiam voluit, & ordinauit ut Christus ea pate-
retur, quæ passus est, & eo tempore, loco, atque mo-
do, quo passus est: & hoc sensu dicitur præordinata
passio Christi, ita ut illud verbum dicat antecessio-
nem æternitatis, in qua consilium Dei definitum est
ad tempus, in quo executioni mandatum est, non
verò, ut dicat antecessionem ordinis, seu rationis
voluntatis prædefinientis passionem Christi, ad vo-
luntatem permittentem actionem Iudæorum, ne-
que ad prædictam scientiam conditionatam, quæ
utriusque voluntati necessariò supponenda est. Hoc
ergo modo dicitur Deus prædefinisse locum, &
tempus passionis Christi, quatenus se tenent (ut ita
dicam) ex parte passionis, non verò, ut tenent se ex
parte actionis Iudæorum, quia ut sic non sunt præ-
definita, sed permissa. Quamquam ea permisso,
supposita prædicta scientia conditionata, quoad in-
fallibilem consequutionem rei permissa, eandem
certitudinem habeat, quam voluntas efficax, so-
lumque differat in causalitate. Addo denique,
quamuis Deus non prædefiniret actum peccati, quia
non potest infligare, nec absolute velle illud, cum pra-
uum obiectum sit: tamen supposita determinatio-
ne voluntatis humanæ ad aliquod malum agen-
dum, posse Deum pro ratione suæ sapientiæ incli-
nare illam, ut in hoc loco, potius, quam in alio id o-

Locus passio-
nis quomodo
præordinatus
à Deo.

peretur, quia facta priori suppositione iam hoc non
est malum, sed indifferens, vel bonum respectu cau-
sæ extrinsecæ. Sicut supposita determinatione vo-
luntatis ad peccandum, verbigratia, ad iniuriam
faciendam non est per se malum inclinare, & con-
sulere, ut hanc potius, quam illam inferat. Hoc er-
go etiam modo potuit Deus præordinare locum
mortis, & passionis Christi supposita Iudæorū pra-
ua dispositione à Deo præuila, sed hæc in p. p. & i.
2. vberius disputantur. Supposita ergo hac generali
assertione, ut magis in specie hæc circumstantiæ ex-
plicetur, distinguere possumus more philosopho-
rum, tria loca passionis Christi. Vnus est commu-
nissimus, scilicet ciuitas Ierosolymorum, alius est
locus communis extra ciuitatem, tertius quasi pro-
prius, nimirum mons Caluaria. De his ergo tribus
locis tres aliæ colliguntur assertiones ex tribus solu-
tionibus argumentorum.

Christus cui
Ierosolymis
passus.

Secunda ergo assertio D. Thomæ est, conueniens
fuisse Christum pati Ierosolymis. Hanc probat D.
Thom. sol. ad. 1. quatuor optimis rationibus. Prima
ex eo sumitur, quod Ierusalem erat ciuitas à DEO
constituta ad sacrificia sibi offerenda, quibus Chri-
sti sacrificium præfigurabatur. Circa quam solum
occurrit aduertendum (sit rationem à priori specte-
mus) potius ea de causa statuisse Deum, ut sacrificia,
Christi holocaustum representantia, Ierosolymis
sibi offerrentur, quia in eo loco erat Christus mori-
turus. Nam sacrificium mortis Christi fuit causa ex-
emplaris, & quodammodo finalis præcedentium
sacrificiorum, cum ergo dicitur Christus tali loco
mortuus, ut impleantur figuræ, illud non tam ex-
plicat causam & rationem, quam consequutionem,
& necessariam connexionem.

Secunda ratio sumpta est ex Psalm. 73. Operatus est
salutem in medio terra. Qui locus saltem in spiritali
sensu, rectè intelligitur de redemptione hominum,
quam Christus operatus est, quæ quia omnibus ho-
minibus erat profutura, merito in Ierusalem facta
est, quæ in medio terræ sita esse dicitur. Quam ratio-
nem indicauit Tertullianus, libr. 2. carminum contra
Marcionem cap. 4.

Psalm. 73.

Tertul.

Golgotha locus est, capitis caluaria quondam,
Lingua paterna prior sic illum nomine dixit,
Hic medium terræ est, hic est victoria signum.

Hieronymus etiam in Ezechiel. 5. dicit Ierusa-
lem in medio mundi sitam esse, ita exponens prædicta
verba Psalm. 73. & illa Ezechiel. 5. Ista est Ierusalem, in
medio gentium posui eam, & in circuitu eius terras. Idem
Cyrill. catech. 13. & Hilar. canon. 33. in Matth. Beda
etiam de locis sanctis capit. 3. Iosephus autem libr. 3.
de bello Iudaico cap. 2. solum dicit, Ierusalem esse in
medio Iudææ, & quasi vmbilicum illius regionis,
inde autem sit esse ferè in medio orbis, qui tunc ha-
bitari existimabatur, & hoc satis est ad significatio-
nem mysterij, quamquam in rigore, & propriè non
sit Ierusalem in medio totius mundi. Tertia ratio
est moralis, & satis clara. Quarta verò videtur ma-
ximè literalis. Nam quia Ierusalem erat quasi Me-
tropolitana ciuitas Iudæorum, in qua erant capita
totius synagogæ, & principes sacerdotum, & con-
cilium sanhedrim, oportuit Christum ibi prædica-
re, & seipsum manifestare. Ex quo consequutum est,
ut ibi etiam fuerit interfectus. Propter quod gene-
ralem sententiam protulerat ipse Christus, Non ca-
pit Prophetam perire extra Ierusalem. Luc. 13. Quod in-
telligi potest vel per antonomasiam dixisse de sei-
plo, qui erat propheta ille prædictus Deut. 18. Vel (si
generaliter intelligatur) sensus est, Ierosolymitanam
ciuitatem fuisse apertissimum locum ad similia flagi-
tia patranda. Quia ad eam præcipue mittebantur
prophete, & quia quod erat magis ampla, ac nobilis,
eo maioribus peccatis, & iniurijs abundabat.

Hieronymus
Ezech. 5.

Cyril.
Hilar.
Beda.
Ioseph.

Luc. 13.

Deut. 18.

Tertia

Extra mu-
ros Ierusa-
le cur Chri-
stus sit pas-
sus.

Hebr. 13.
Tertul.

In monte
Caluarie
cur Christus
sit passus.

Greg.
Tertul.

Adam in
monte Cal-
uarie sepul-
tus creditur.
Athanas.
Epiph. an.
Chrysost.
Ambros.
Augustin.

Basil.

Hierony-
Cyprian.

Iosue 14.

Rupert.
D. Thom.
Lyrus.
Iansen.
Erasim.

Tertia assertio D. Thomæ, in solu. ad 2. est, oportuisse Christum pati, non in ciuitate, sed extra portam eius. Ex qua conclusione intelligemus, præcedentem ita esse intelligendam, vt nomine Ierusalem comprehendatur non solum ciuitas, sed etiam eius suburbia; vel certe vt Ierusalem interfectus dicatur Christus, quia à ciuitate Ierosolymitana, quæ præcipue sunt homines ipsi, & intra ciuitatem ipsam traditus est & damnatus ad mortem, quamuis extra ciuitatis mœnia ductus sit, vt interficeretur. Huius autem assertionis tres etiam congruentias optimas assert D. Thomas mysticas, & morales. Et de prima videri potest locus Pauli ad Hebr. 13. & ibi expostores, & Tertullian. libro 9. contra Iudæos in fine. Addi præterea potest, sicut sacrificium Christi figuratum fuit in Abel, ita etiam in hoc fuisse impletam illam figuram, quia Cain foras fratrem eduxit, vt eum occideret. Deinde pati voluit Christus extra Ierusalem, vt significaret, passionem suam parum profuturam fuisse illi genti, & futurum fuisse vt fructus eius ad alias gentes dirigeretur. Vnde aliqui traditione haberi dicunt, Dominum in cruce positum terga vertisse ad ciuitatem Ierusalem. Sed hæc, & alia similia mytica sunt. Historica vero ratio esse videtur, tum quod malefactores frequentius occidi solent extra ciuitatem. Tum etiam, quod in lege Moylis præcipiebatur, blasphemus duci extra castra vt puniretur, Christus autem vt blasphemus delatus fuit.

Quarta assertio D. Tho. in solu. ad 3. est Christum conuenienter crucifixum esse in monte caluarie, qui erat communis locus damnatorum. Circa quam conclusionem est aduertendum, fuisse communem sanctorum Patrum traditionem, Adam sepultum esse in eo monte, in quo Christus fuit crucifixus, indeque appellatum esse Caluarie montem, quia ibi primi hominis caput reconditum erat. Ita docuit Origin. tract. 35. in Matt. Tertul. libr. 2. Carminum contra Marcionem, c. 4.

Hic hominem primum suscepimus esse sepulchrum,
Hic patitur Christus, pio sanguine terra madescit,
Palus Adæ vt possit videri, cum sanguine Christi
Commixtus, stillantis aquæ virtute lauari.

Idem Athanas. serm. de passione, & cruce Domini, Epiph. hæres. 46. Chrysost. homil. 84. in Ioannem, Ambros. lib. 5. epist. 19. & Luc. 25. Augustinus sermon. 71. de tempore, vbi has etiam congruentias adiungit, dicens. Et vere, fratres, non incongrue creditur quia ibi erectus sit medicus, vbi iacebat agrotus, & dignum erat, vt vbi occiderat humana superbia, ibi se inclinaret diuina misericordia, & sanguis ille pretiosus etiam corpora- luer puluerem antiqui peccatoris, dum dignatur stillando contingere, redemisse credatur, & Basilus in capite 5. I. saiz in principio dicit, hanc famam non scripto proditam, sed memoria conservatam in Ecclesia fuisse, & statim adiungit similes congruentias. In eadem sententia est Cyprianus sermon. de Resurrectione Domini, ac denique Hieronymus Epistola 17. ad Marcellam, nomine Paulæ, & Eustochij. Hæc vero sententia non placuit eidem Hieronymo Matth. 27. & super ad Ephes. 5. existimat enim eum locum, in quo crucifixus est Dominus fuisse illum, in quo alij malefactores solebant supplicio affici, & ideo dictum esse Caluarie locum, quia capsa damnatorum ibi truncabantur. Et confirmat ex eo quod alij duo latrones ibidem crucifixi sunt cum Christo. Addit tandem, Adam sepultum esse iuxta Hebron, vt legimus Iosue 14. Ad am maximus ibi inter Enacim fuit. Et hanc sententiam sequuti sunt multi ex posterioribus doctoribus: Rupertus in Ioannem, & D. Thomas hoc loco, Lyranus, Iansenius, Erasimus & alij. Addit D. Thomas congruentiam, quia magis fuit expediens Christum crucifigi in communi lo-

co damnatorum, quam super sepulchrum Adæ, ne Christi crux profutura putaretur peccato Adæ, & non aliorum.

Sed in hoc aliud est loqui de re ipsa, an scilicet Adamus sepultus esset in loco Caluarie, aliud de denominatione Caluarie, vnde sumpta sit. Quod ergo ad rem attinet, in primis non videtur contemnenda tantorum Patrum traditio. Neque enim verisimile est, non fuisse ex aliquo probabili fundamento ortam. Præsertim, quia argumentum Hieronym. ex loco Iosue 14. desumptum, non est efficax. Quia nomen Adam, non est tantum proprium sed commune, idem significans quod homo, 2. Reg. 2. Reg. 11. Sumitur autem prædicto loco in hac significatione, & sensus est, aliquem hominem proceratatur ibi esse sepultum. Vnde idem Hieronym. in Epistola 27. quæ est epitaphium Paulæ, dicit ple- rosque existimasse illum maximum hominem ibi sepultum esse Caleb. Alij ex textu colligunt esse Enach filium Arbe, de quo fit mentio Iosue 15. Ille enim existimatur fuisse gigas, & progenitor gigantum, qua de causa gigantes in Scriptura vocantur filij Enacim Numer. 13. Deuteronom. 1. & 2. Iosue 11. Et Iosue lib. 3. Antiquit. capit. 2. refert. eo loco solita esse reperiri ossa gigantum, qui ibi sepeliebantur. Alij censent, illum hominem fuisse Arbe, cuius erat illa ciuitas, & à quo nomen accepit. Denique aliqui dicunt, Adamum prius sepultum esse Ierosolymis in monte Caluarie: postea verò translatum esse in Hebron. Sed hoc nullo nititur fundamento. Prior vero solutio omnino soluit argumentum Hieronymi, quare non est relinquenda communis traditio.

Addendum autem est, satis etiam credibile esse, illum locum fuisse quoque communem alijs damnatis ad mortem: tum quia nulla est ratio, cur fingamus CHRISTVM ad locum peculiarem fuisse ductum: tum etiam, quia cum esset eminens, & prope ciuitatem, facile intelligi potest fuisse commodum ad illum vsum. Neque obstat, quod Ioannes dicat in illo loco fuisse hortum, seu prædium. Quia non oportet intelligi eam partem, in qua crucifixus est Dominus, fuisse prædium, vel hortum, alioquin dixisset in loco, vbi crucifixus est Dominus, fuisse hortum: sed potius Christum fuisse crucifixum in orto. Intelligi ergo debet, propriè illum locum fuisse hortum aut certe in ipso monte ad radicem eius fuisse prædium, solitoque esse puniri damnatos ad montem, in superiori eius parte, à qua potuit totus mons Caluarie appellari. Atque ita in illo loco, vbi crucifixus est Dominus, id est in monte illo, potuit esse hortus, quamuis ex alia parte, etiam esset locus institutus ad supplicia damnatorum.

Vnde (quod attinet ad denominationem Caluarie) probabile est, quod Hieronym. dicit sumptam esse ex eo, quod ibi truncarentur capita damnatorum, illa enim alia etymologia est valde recondita, & incerta, sed hoc cum ad nomen pertineat non multum refert. Non prætermittam autem adnotare aliam etymologiam, quam Cyrillus Ierosolymitan. catech. decima tertia, scriptam reliquit. Aliqui (inquit) prophetice locum hunc Caluarie appellarunt, in quo verum caput Christus crucem sustinuit, sicut Apostolus dicit, qui est caput omni principatus, & potestatis, caput hoc in loco Caluarie passum est. O magnam prophetiam appellationem, modo enim & nomen hoc te admonet, vt non tanquam simplici homini attendas crucifixo, caput enim omnis potestatis crucifixum est. Denique ad notandum est, quod affirmat Aug. dict. ser. 71. de tempore, hunc montem, in quo crucifixus fuit Dominus, fuisse illum, in quo Abraham filium Isaac sacrificare voluit, & in eam sententiam refert Hieronymum, qui hoc affirmat Marc. 15. ex traditione Iudæorum, quamuis multi existiment, hos commentarios non esse Hieronymi,

2 Reg. 7.
Osee 11.

Hieronym.

Iosue 5.
Enac gigantum progenitor.
Num 13.
Deut 1 & 2.
Iosue 11.
Iosue 11.

Obstat.
Ioan. 18.

Responsio.

Caluarie loci
vnde dicitur.

Cyrril. Iero.

Hierom.